

Lovforslag nr. L 197

Folketinget 2009-10

Fremsat den 26. marts 2010 af indenrigs- og sundhedsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om forbud mod salg af tobak til personer under 18 år og forbud mod salg af alkohol til personer under 16 år

(Ændring af aldersgrænsen for salg af alkohol mv.)

§ 1

I lov om forbud mod salg af tobak til personer under 18 år og forbud mod salg af alkohol til personer under 16 år, jf. lovbekendtgørelse nr. 1020 af 21. oktober 2008, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år«

2. I § 2 indsættes som stk. 2:

»Alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover må ikke sælges til personer under 18 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg.«

3. § 3, *stk. 2*, affattes således:

»Alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på mellem 1,2 og 6,9 må ikke indføres fra andre EU-lande af personer under 16 år.«

4. I § 3 indsættes som nyt stk. 3:

»Alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover må ikke indføres fra andre EU-lande af personer under 18 år.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. oktober 2010.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning og formål

Med lovforslaget udmøntes et af initiativerne i regeringens program »Danmark 2020 Viden > vækst > velstand > velfærd«. Regeringen tager med lovforslaget initiativ til en forhøjelse af aldersgrænsen fra 16 år til 18 år for køb af drikkevarer med en alkoholprocent på 7 og derover for særligt at understøtte, at danske unge udvikler bedre vaner i forhold til at nyde alkohol med måde.

Danske unge er blandt de unge, som drikker mest i Europa, og nogle unges alkoholvaner er præget af, at de drikker meget alkohol på en gang. Derfor er der behov for en forstærket indsats over for unges alkoholforbrug. Lovforslaget er en del af denne indsats, idet en aldersgrænse på 18 år for butikssalg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover vil understøtte, at danske unge udvikler bedre vaner i forhold til at drikke alkohol.

2. Gældende ret

I henhold til § 2 i lov om forbud mod salg af tobak til personer under 18 år og forbud mod salg af alkohol til personer under 16 år, jf. lovbekendtgørelse nr. 1020 af 21. oktober 2008, må alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 og derover ikke sælges til personer under 16 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg.

Efter den nugældende § 3, stk. 2, er øl undtaget fra forbuddet mod indførelse af alkoholholdige drikkevarer fra andre EU-lande.

3. Indenrigs- og Sundhedsministeriets overvejelser

I 1998 indførtes forbud mod butikssalg af alkohol til unge under 15 år. Begrundelsen var, at den såkaldte ESPAD-undersøgelse havde vist, at danske unge havde europarekord i druk.

I 2004 blev aldersgrænsen hævet til 16 år som led i en samlet forstærket indsats i forhold til børn og unges rygning og alkoholforbrug.

Undersøgelser viser, at unge under 18 år har et risikofyldt alkoholforbrug (MULD-Unge livsstil og dagligdag 2008). Nogle unge drikker fx store mængder spiritus på en gang alene med det formål at blive beruset og miste kontrollen over sig selv ("binge drinking"). De unge blander stærk spiritus med sodavand, hvorved de dæmper smagen af alkohol. De får derfor ingen fornemmelse

af, hvor meget alkohol de indtager, og de kan risikere at blive så berusede, at de ikke kan tage vare på sig selv.

Hvert år mister flere end 2000 unge helt kontrollen med, hvor meget de har drukket og bliver indlagt med alkoholforgiftning. En alkoholforgiftning er en stor belastning for alle kroppens organer.

En tidlig alkoholdebut og et stort alkoholforbrug i ungdomsårene kan lægge grunden til et permanent overforbrug eller egentlig afhængighed senere i livet med risiko for fysiske, psykiske og sociale skadevirkninger for den enkelte og familien og omkostninger for samfundet til følge.

Børn og unge har ofte ikke de personlige ressourcer, den viden og det netværk, der skal til for at træffe det sunde valg og fravælge de fristelser, der giver en usund livsstil. Der skal derfor tages særlige hensyn til børn og unge, som har behov for en hjælpende hånd for at kunne tage vare på egen sundhed og træffe sunde valg.

Samtidig har forældre et stort ansvar for, at deres børn får gode sundhedsvaner. Forældre kan i høj grad være med til at påvirke deres børn til at få en sund livsstil – også senere i livet. Et forbud mod salg af alkohol med en høj alkoholvolumenprocent er derfor både en hjælp til de unge og til deres forældre, idet forbuddet vil medvirke til at skabe rammer, der kan hjælpe de unge til at få nogle gode alkoholvaner og være en hjælp til forældrene i de bestræbelser, de selv udfolder for at give deres børn sunde vaner.

Et forbud mod butikssalg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover til unge under 18 år vil være et kraftigt signal fra samfundets side til unge om, at de ikke skal drikke alkohol, og hvis de vælger at drikke alkohol, skal de kun gøre det i begrænsede mængder.

Et forbud bør dog ikke stå alene. Lovforslaget skal ses som led i en række foranstaltninger, der fra centralt hold allerede er eller vil blive iværksat for at begrænse unges alkoholforbrug.

Sundhedsstyrelsen gennemfører hvert år i uge 40 en alkoholkampagne, hvor budskabet bl.a. har været, at kvinder højst bør indtage 14 og mænd højst 21 genstande om ugen samt max. fem genstande ved en enkelt lejlighed. I 2009 har uge 40 kampagnen haft fokus på de unge og deres alkoholforbrug – det primære budskab har været, at man skal stoppe før fem genstande. Dette fokus vil Sundhedsstyrelsen fastholde i sin kampagne i uge 40 i 2010.

De nationale kampagner bliver understøttet af Sundhedsstyrelsens generelle indsats over for unge og alko-

hol. Således blev der fx i forbindelse med uge 40 kampagnen i 2009 udsendt materiale til alle landets ungdomsuddannelser (inklusive landets gymnasier) og videregående uddannelser. Materialet indeholdt blandt andet en vejledning med henblik på udarbejdelse af en lokal rusmiddelpolitik (alkohol, hash og andre stimulerende stoffer).

Sundhedsstyrelsen har endvidere iværksat projektet "Alkoholforebyggelse og behandling i kommunen". Projektet gennemføres i perioden 2008-2010 og har til formål at styrke den forebyggende indsats i kommunerne på alkoholområdet samt at skabe sammenhæng mellem indsatser, når det gælder forebyggelse, tidlig indsats og behandling. Kommunernes politikker og handleplaner skal bl.a. indeholde tiltag for at begrænse tilgængelighed af alkohol i kommunen, eksempelvis for alkoholservering ved unges fester på kommunens ejendom og ansvarfuld servering i forbindelse med alkoholbevillinger. Sundhedsstyrelsen har i september måned 2009 udsendt et inspirationsmateriale: "Ansvarlig udskænkning", som er tænkt som inspiration til kommuner, som allerede arbejder med ansvarlig udskænkning eller ønsker at indføre og arbejde med ansvarlig udskænkning. Yderligere har alle de deltagende kommuner fået tilbudt et kursusforløb til at understøtte implementeringen af en lokal strategi for ansvarlig udskænkning.

Endvidere er alle uddannelsesinstitutioner som led i regeringens nationale handlingsplan for forebyggelse blevet opfordret til at udarbejde og offentliggøre alkoholpolitikker. For skoler og ungdomsuddannelser bør det ske i samarbejde med forældrene.

4. Lovforslagets indhold

Med lovforslaget foreslår regeringen, at det ikke skal være tilladt at sælge alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover til unge under 18 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg.

Unge over 16 år vil fortsat kunne købe øl med en alkoholvolumenprocent på 6,9 og derunder i butikkerne. Unge over 16 år vil fortsat også kunne købe alkoholso-davand, idet de fleste af disse produkter har en alkoholstyrke under 7 procent.

Som en konsekvens af, at aldersgrænsen for butikssalg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover foreslås hævet til 18 år, foreslås § 3 om indførelse af alkoholholdige drikkevarer fra andre EU-lande ligeledes ændret. Som nyt § 3, stk. 3, foreslås indsat, at alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover ikke må indføres fra andre EU-lande af personer under 18 år.

Efter den nugældende bestemmelse er øl undtaget fra forbuddet mod indførelse af alkoholholdige drikkevarer fra andre EU-lande. Denne undtagelse foreslås nu ophævet. Da reglen blev indført i 2004, havde man ikke nogen indførelsesbegrænsninger på øl fra tredjelande. I 2008 blev der imidlertid indført en mængdegrænse på 16 liter øl og en aldersgrænse på 17 år ved indførelse fra tredjelande. Derfor vil det være mest hensigtsmæssigt også at indføre en aldersgrænse på indførelse af øl fra andre EU-lande.

5. Lovgivningen i andre lande

17 af de 27 EU-lande har en butikssalgaldersgrænse på mindst 18 år for både øl/vin og spiritus. Finland, Holland, Tyskland og Østrig har differentierede aldersgrænser for henholdsvis øl/vin og spiritus.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser af betydning for det offentlige.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det skønnes, at lovforslaget kun vil have begrænsede økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, idet der dog må forventes en mindre nedgang i salget af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

9. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Med lovforslaget indføres et forbud mod at sælge alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover til personer under 18 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg, og der er derfor tale om en regulering af markedsføringen af en bestemt varekategori (såkaldte "bestemte former for salg"). Efter EU-Domstolens faste praksis falder en sådan regulering uden for anvendelsesområdet for EUF-Traktatens artikel 34 om varernes fri bevægelighed, når den gælder for alle erhvervsdrivende i det land og for alle de

berørte varer uanset oprindelse. Da disse betingelser er opfyldt, vurderes lovforslaget at være i overensstemmelse med EU-retten.

11. Høring

Lovforslaget har været i høring hos Alkoholpolitisk Landsråd, Blå Kors Danmark, Bryggeriforeningen, BUPL, Børnerådet, Coop Danmark, DA, Danisco Distillers, Danske Regioner, Dansk Erhverv, Dansk Supermarked, Dansk Sygeplejeråd, DCAA, De Samvir-

kende Købmænd, Den Almindelige Danske Lægeforening, DSB, Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), Forbrugerrådet, Rigspolitechefen, Foreningen af Socialchefer, Foreningen GODA, HK-Handel, KFUM's Sociale Arbejde i Danmark, Komiteen for Sundhedsoplysning, KL, Konkurrencerådet, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen Lænken, Nærbutikkernes Landsforening, Red Barnet, Skole & Samfund og Vin og Spiritusorganisationen i Danmark.

12. Sammenfattende skema

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser / mindre udgifter	Negative konsekvenser / merudgifter
Økonomiske og administrative konsekvenser for staten	Ingen	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Begrænsede konsekvenser
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Med lovforslaget indføres et forbud mod at sælge alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover til personer under 18 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg, og der er derfor tale om en regulering af markedsføringen af en bestemt varekategori (såkaldte "bestemte former for salg"). Efter EU-Domstolens faste praksis falder en sådan regulering uden for anvendelsesområdet for EUF-Traktatens artikel 34 om varenes fri bevægelighed, når den gælder for alle erhvervsdrivende i detailledet her i landet og for alle de berørte varer uanset oprindelse. Da disse betingelser er opfyldt, vurderes lovforslaget at være i overensstemmelse med EU-retten.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter § 1 må alkoholholdige produkter med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover ikke sælges til unge under 18 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg.

Sammenholdt med den nugældende bestemmelse i lov om forbud mod salg af tobak til personer under 18 år og forbud mod salg af alkohol til personer under 16 år betyder det, at fremover kan børn under 16 år købe alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på højst 1,1, og unge mellem 16 og 18 år kan købe al-

koholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på højst 6,9.

Man skal således være fyldt 18 år for at kunne købe øl, vin og spiritus samt andre former for alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover.

§ 3, stk. 2, foreslås ændret til, at alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på mellem 1,2 og 6,9 ikke må indføres fra andre EU-lande af personer under 16 år.

Samtidig indsættes i § 3 som nyt stk. 3, at alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og

derover ikke må indføres fra andre EU-lande af personer under 18 år.

Ændringerne foreslås som en konsekvens af, at den danske aldersgrænse for butikssalg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover hæves til 18 år.

Efter den nugældende § 3, stk. 2, er øl undtaget fra forbuddet mod indførelse af alkoholholdige drikkevarer fra andre EU-lande. Denne undtagelse foreslås nu ophævet. Da reglen blev indført i 2004, havde man ikke nogen indførelsesbegrænsninger på øl fra tredjelande. I 2008 blev der imidlertid indført en mængdegrænse på 16 liter øl og en aldersgrænse på 17 år ved indførelse fra

tredjelande. Derfor vil det være mest hensigtsmæssigt også at indføre en aldersgrænse på indførelse af øl fra andre EU-lande.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. oktober 2010. Sundhedsstyrelsen vil forud for lovens ikrafttræden udsende informationsmateriale til butikkerne om den nye aldersgrænse.

Til § 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år«

§ 2. Alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover må ikke sælges til personer under 16 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg.

2. I § 2 indsættes som stk. 2:

»Alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover må ikke sælges til personer under 18 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg.«

§ 3. Tobaksvarer må ikke indføres fra andre EU-lande af personer under 18 år.

3. § 3, *stk. 2*, affattes således:

»Alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på mellem 1,2 og 6,9 må ikke indføres fra andre EU-lande af personer under 16 år.«

Stk. 2. Alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover må ikke indføres fra andre EU-lande af personer under 16 år. Dette gælder dog ikke for øl.

4. I § 3 indsættes som nyt stk. 3:

»Alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 7 og derover må ikke indføres fra andre EU-lande af personer under 18 år.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. oktober 2010.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.